

# iDusidusi Vakaveiliutaki ni iVola ni Kawa

## Vakatakilaitaki

Na idusidusi vakaveiliutaki oqo sa mai vakamatatataka tiko na wase 9 “Sasaga ni Valetabu kei na Volai ni Kawa” ena tabana ni *iLiuliu ni Matabete kei na Mataisoqosoqo ni iVola 2 ena iDusidusi ni Lotu*. E vakamacalataki kina na ivakarau me ra taurivaka o ira na mataveiliutaki ni iteki, daunivakasala mai na matabose e cake, matabisopi, kei ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra:

- Cakacakataka ka raica raraba na parokaramu ni ivola ni kawa.
- Veidusimaki yani ki na kena vakayacori na cakacaka ni ivola ni kawa.

Sa vakarautaki tu vakamatata ena jata ena mua ni idusidusi oqo na nodra itavi yadudua sara na iliuliu ni matabete kei ira na vakaillesesi ni ivola ni kawa.

Me baleta na ikuri ni ivakamacala kei na ivakasala me baleta tiko na ivakarau ni kena vakayacori na cakacaka ni ivola ni kawa ena veiteki kei na veitabanalevu, me na qai laurai ga na tabana ni Family Pages ka tiko ena wase “Serving in the Church” ena LDS.org.

## Veika Raraba

Sa tauyavutaki tu na veigacagaca ni ivola ni kawa ena veiteki kei na veitabanalevu o ya me ra vukei na lewenilotu me ra kunei ira na nodra qase e liu, semati ira ki na nodra dui matavuvale, ka raica me na vakayacori na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu.

## iVola ni Kawa kei na iLesilesi ni Lotu

Ena kena vakayagataki na ivola ni kawa, sa na rawa kina vei ira na iliuliu ni matabete me ra veivuke ena kena kaburaki na kosipeli, vakatataka cake o ira na Yalododonu, ka ra vakabulai o ira sa mate tu. Ena yaco me ra tamata bulataka na kosipeli ena nodra bula o ira na lewenilotu era vakaitavitaki ira ki na cakacaka ni ivola ni kawa kei na qaravi ni cakacakatabu vakalotu ni valetabu me baleti ira na nodra qase e liu. Sa na muataki na nodra bula me ra dau masu yadudua ka vakamatavuvale, vulici ni ivolanikalou vakatamata yadudua ka vakamatavuvale, ka ra vakayacora ena veigauna na nodra lotu vakamatavuvale. Sa rawa vei ira na iliuliu me ra vakayagataka na ivola ni kawa me vaqacacotaki ira kina na lewenilotu kei na matavuvale me ra lako yani kivei ira na lewenivanua ena veitikotiko raraba me vakatakilaitaki vei ira na Lotu. Sa rawa me ra vakayagataka na ivola ni kawa ena nodra saumaki mai na tamata, veimaroroi ena lotu, kei na cakacaka vakalotu.

## iLiuliu ni Matabete Veiliutaki

Ena ruku ni nodratou veiliutaki na mataveiliutaki ni iteki kei na matabisopi, era sa na lesi tiko me ra veivuke o ira na daunivakasala mai na matabose e cake kei koya na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ratou na raica raraba ka vakacokotaka na cakacaka ni ivola ni kawa ena loma ni iteki kei na tabanalevu.

Ena veitabanalevu kei na tabana e sega ni tiko e dua na nodra iliuliu ni ilawalawa ni bete levu, sa na somitaki koya tiko ena cakacaka oqo e dua na lewe ni mataveiliutaki ni kuoramu ni italatata qase.

## Daunivolakawa

Na iusutu dina ni kena mana e dua na parokaramu o ya na nona dau sikovi ira yadudua na nona lewenilotu kei na matavuvale o daunivolakawa ka me vukei ira me ra tekivutaka ka vakacavara sara na nodra cakacaka ni ivola ni kawa. Sa itavi nei iliuliu ni ilawalawa me na vakatututaka yani e dua se rua na daunivolakawa ka sa nodratou itavi na matabisopi me veilesi ka veivakatikori ena nodra qaravi vakavinaka na gagadre ni lewenilotu ena veitabanalevu yadua. Sa rawa talega vei ira na daunivolakawa me ra lesi ka laki veituberi ena kalasi ni ivola ni kawa, vakaitavi ena valenivolavola ni ivola ni kawa, ka vakarautaka na vuli ni ivola ni kawa. Sa itavi nei iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me na veiliutaki tiko vei ira na daunivolakawa ena nodra cakacaka ena tabanalevu. Sa itavi nei dairekita ni valenivolavola me na veiliutaki tiko vei daunivolakawa ena loma ni valenivolavola ni ivola ni kawa.

Sa qai dodonu kina, kivei ira na daunivolakawa me ra cakacaka vata kei ira na lewenilotu ena nodra dui vale ka me na dau cakacaka talega ena loma ni valenivolavola ni ivola ni kawa me rawa kina me ra kila vakavinaka na veivurevure kece sara me ra na dau vukei kina o ira na lewenilotu. Ena veivanua ka sega kina na valenivolavola ni ivola ni kawa e voleka kivei daunivolakawa, sa rawa me ra na dau cakacaka vata kei ira na lewenilotu ena nodra tabanalevu. Ena so na gauna, era na dau lesi tiko o ira na daunivolakawa me ra na qarava ga vakatabakidua na valenivolavola ni ivola ni kawa.

Sa rawa talega ki na daunivakasala mai na matabose e cake me na cakacaka vata kei iratou na matabisopi kei na ilawalawa ni bete levu ena iteki me na lesi kina e dua se rua na daunivolakawa me na vakarautaka na nodra vuli o ira tale eso na daunivolakawa kei ira na vakaillesesi ni ivola ni kawa.

## Na Vakayavutaki ni Parokaramu Oqo

Na yavu ni parokaramu oqo ni ivola ni kawa ena Lotu e umanaki tiko kina o ira na daunivolakawa ena tabanalevu ena nodra dau cakacaka vata kei ira yadua na lewenilotu kei na veimatavuvale me ra vukei ena nodra vakayacora na cakacaka ni ivola ni kawa. Ena parokaramu oqo:

- O ira na daunivolakawa era na vakayagataka na gauna e veiganiti me ra cakacaka vata kei ira eso na lewenilotu yadua se matavuvale me ra vukei me ra vakaitavitaki ira ena cakacaka ni ivola ni kawa. Ena gauna era vakayacora kina na daunivolakawa na veika oqo, sa na yaco na gauna me ra sa na vukei kece sara kina o ira na lewe ni tabanalevu mai vei koya na daunivolakawa.

- O ira na daunivolakawa era na dau raica vakatabakidua tiko na lewenilotu era a vakatututaki mai vei koya na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu mai vei iratou na komiti e cake ni matabete se na matabose ni tabanalevu. Ena ruku ni nodratou veidusimaki na matabisopi, sa itavi nei iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me na dau soli ripote me baleta na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ki na bose ni komiti e cake kei na matabose ni tabanalevu. Ena cauraka kina o koya na bibi ni cakacaka oqo ena kena dau vakalougatataki na nodra bula na lewenilotu kei ira na veimatavuvale yadua.
- O ira na daunivolakawa era na vakatakila kivei ira na lewenilotu vou na ivakavuvuli ni valetabu vata kei na cakacaka ni ivola ni kawa. Era na dau vukei ira na lewenilotu vou me ra kunei ira na nodra qase e liu ka vakayacora na veicakacakatabu vakalotu ni valetabu e gadrevi baleti ira. Ena gauna e gadrevi kina, era na vukei ira me ra curuma na valetabu ka ra laki papitaisotaki ka vakadeitaki ena vukudra na nodra qase e liu.
- Dau solia tiko na ripote me baleta na cakacaka ni valetabu vata kei na ivola ni kawa ena tabanalevu ena gauna ni veivakatari ni matabete, bose ni komiti e cake ni matabete, kei na matabose ni tabanalevu. Ena dau soli ripote me baleta na veivuke sa dau vakayacora tiko o daunivolakawa kivei ira na lewenilotu kei na matavuvale yadua.
- Dau liutaka na kena veivosakitaki na cakacaka ni ivola ni kawa ena bose ni komiti e cake ni matabete kei na matabose ni tabanalevu, ena ruku ni veidusimaki nei bisopi, me na vakatututaka kina na tamata yadua kei na matavuvale ena rawa me na laki sikova o daunivolakawa.
- Dau bose wasoma kei ira na daunivolakawa me na veivakasataki ka veivuke kina. Ena lesi ira me ra veitaratara yani kivei ira na lewenilotu era a vakatututaka mai na komiti e cake ni matabete se na matabose ni tabanalevu. Ena vakadikeva o koya na nona gugumatua o daunivolakawa me baleta na nona a vukei ira na lewenilotu me ra vakayacora na cakacaka ni ivola ni kawa.

## Na Sala ni Nodra Tekivutaka na iLiuliu na Yavu ni Parokaramu Oqo

Ena kena tekivutaki na yavu ni parokaramu oqo ni ivola ni kawa, sa nodratou itavi na matabisopi kei na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra na vakayacora na veika oqo:

### Na matabisopi ena:

- Kaciva ka vakatikora e dua se rua na daunivolakawa me ra na cakacaka vata kei ira na lewenilotu ena nodra vukei me ra vakaitavitaki ena cakacaka ni ivola ni kawa.
- Veidusimaki tiko ena gauna ni bose ni komiti e cake ni matabete kei na matabose ni tabanalevu me baleti ira na tamata yadua kei na veimatavuvale era rawa ni ra laki sikova o ira na daunivolakawa.
- Raici ira na lewe ni Lotu vou ni oti na nodra papitaiso me ra na vukei vakatotolo mai vua e dua na daunivolakawa me ra kunei ira nodra qase e liu ka vakayacora na nodra cakacakatabu vakalotu.
- Dau ciqoma tiko na ripote mai vei koya na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me baleta na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena loma ni tabanalevu.

### Na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu ena:

- Vakaturututaka e dua se rua na lewenilotu ki na matabisopi me na kaciva ka vakatikora me daunivolakawa.
- Raica me ra na vuli o ira na daunivolakawa ka me ra na vakayacora rawa na nodra ilesilesi oqo. Ena vakayaloqaqataki ira na daunivolakawa me ra na lewena talega na [consultant.familysearch.org](http://consultant.familysearch.org) ena initaneti me rawa kina ni ra vakacavara na vuli me baleti ira na daunivolakawa.

## Na Nodra Tekivutaka na iLiuliu ni Parokaramu ni iVola ni Kawa sa Vakamatatataki

Na parokaramu sa vakamatatataki oqo me baleta na ivola ni kawa, me vakataka na lavetaki ni itukutuku ni matavuvale vata kei na valenivolavola ni ivola ni kawa, sa na qarava tiko na iteki ka na raica raraba tiko o daunivakasala mai na matabose e cake.

### Lavetaki ni iTukutuku ni Matavuvale

Sa rawa ki na iteki me na kerea na veiqaravi ni parokaramu ni lavetaki ni i tukutuku ni matavuvale me rawa kina vei ira na lewenilotu me ra vakaitavi ena cakacaka ni ivola ni kawa. Ena kena vakayagataki na lavetaki ni itukutuku ni matavuvale, sa rawa kina vei ira na lewenilotu me ra tuvanaka kina vakamatanivola na veitukutuku ni ivola ni kawa era kunei rawa ena vola itukutuku eso me vakataka na itukutuku raraba ni tamata, ivola levu ni lotu, kei na itukutuku bibi. Na ituvatuva vakamatanivola oqo era sa na qai laki vakarautaki ena parokaramu ni ivurevure ni ivola ni kawa ni Lotu ka tiko ena Initaneti. Sa na rawa kina vei ira na lewenilotu me ra vakasaqara na ituvatuva vakamatanivola oqo me ra kunei ira rawa kina na nodra qase e liu ka vakayacora na cakacakatabu vakalotu e baleti ira.

### Dairekita kei Ira na Vakalesilesi ni iTukutuku Lavetaki ni Matavuvale

Sa itavi nei daunivakasala mai na matabose e cake me raica raraba na parokaramu ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale. Ena vakaturututaka o daunivakasala mai na matabose e cake na yacadra na lewenilotu me ra na kacivi me ra dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki, kei na ivukevuke ni dairekita (ke gadrevi), kei ira na vakalesilesi ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale. Sa itavi nei dua na lewe ni mataveiliutaki ni iteki se daunivakasala mai na matabose e cake me na kaciva ka vakatikori ira na lewenilotu oqo.

## **Kena Kerei ka Tekivutaki na Lavetaki ni iTukutuku ni Matavuvale**

Na ivakamacala kece ni sala me na kerea kina na mataveiliutaki ni iteki na parokaramu ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale me baleta na nodra iteki sa toqai toka ena *iDusidusi ni Lotu, iVola 2*, ena kena wase e 9, tabana e 288.

Me baleta tiko na ituvatuva vakayadua me na vakamura o daunivakasala mai na matabose e cake ena kena tekivutaki na lavetaki ni itukutuku ni matavuvale era sa toqai toka ena jata ena mua ni idusidusi oqo. Me baleta na ikuri ni ivakamacala ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale, raica na *Family Record Extraction Administrative Handbook* (30985), se veitaratara yani vei daunivakasala ni ivola ni kawa ni iwasese.

## **Valenivolavola ni iVola ni Kawa**

Na valenivolavola ni ivola ni kawa sai koya e dua na ivurevure cecere me baleti ira na daunivolakawa ena nodra vukei na lewenilotu me ra kunei ira na nodra gase e liu ka vakayacora na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu. Na valenivolavola ni ivola ni kawa ena dau veiqaravi vei ira na lewenilotu kei ira na lewenivanua me ra raica rawa kina na ivurevure ni ivola ni kawa, me vakataka na FamilySearch™ (Vakasaqarai ni Matavuvale) vata kei na veiqaravi raraba ni itukutuku vakafilimu ni itukutuku ni kawa ena Lotu. Sa rawa ki na valenivolavola oqo me na vakavulici ira na lewenilotu kei ira na daunivolakawa ena iwalewale ni kena vakayagataki na veivurevure ni veiqaravi ni ivola ni kawa.

## **Dairekita kei na Daunivolakawa ni Valenivolavola ni iVola ni Kawa**

Sa itavi nei daunivakasala mai na matabose e cake me raica raraba na valenivolavola ni vola ni kawa era tiko ena iteki. Ena dau vakatututaki ira na lewenilotu me ra na kacivi me ra dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa kei ira na ivukevuke ni dairekita (ke gadrevi). Sa itavi nei dua na lewe ni mataveiliutaki ni iteki se daunivakasala mai na matabose e cake me na kaciva ka vakatikori ira na lewenilotu oqo. Sa nodra itavi na dairekita ni valenivolavola oqo me cicivaka na veiqaravi ni valenivolavola ni ivola ni kawa. Era sa vakamacalataki tu na nodra itavi kei na ilesilesi na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa ena *Family History Center Operations Guide* (34051).

Na valenivolavola ni ivola ni kawa era sa cakacaka tiko kina o ira na daunivolakawa. Ena ruku ni nodratou veidusimaki na mataveiliutaki ni iteki, ena dau cakacaka vata tiko o daunivakasala mai na matabose e cake kei iratou na matabisopi kei ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra lesi ira eso na daunivolakawa me ra cakacaka ena valenivolavola ni ivola ni kawa ena iteki. Sa rawa talega vei ira na lewenivanua me ra cakacaka vakalodia ena valenivolavola ni ivola ni kawa, ena nona veivakadonui o daunivakasala mai na matabose e cake.

## **Vakadeitaki ke sa Gadrevi Me dua Na Valenivolavola ni iVola ni Kawa**

Sa vakarautaki raraba tu ena Initaneti na veitukutuku kece ni ivola ni kawa ena Lotu. Ena Initaneti oqo sa rawa kina vei ira na lewenilotu me ra vakayacora e

vuqa sara na nodra cakacaka ni ivola ni kawa, oka kina na kena vakacurumi na yacadra na tamata ki na valetabu, ni ra vakayacora tikoga mai nodra dui vale se na vanua cava ga e tiko kina na Initaneti.

Ena dau vakadonuya na Lotu na kena tauyavu vou e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa ena veivanua e se vakaiyalayala wale tikoga kina na kena vakayagataki na Initaneti. O ira na lewenilotu kei ira na daunivolakawa ena veivanua vakaoqo era na vakayagataka walega na Initaneti e sucu tiko mai ki na valenivolavola ni ivola ni kawa me laurai kina na FamilySearch. Ia ena veivanua ka sa vakayagataki raraba tu ena veivale na Initaneti, ena vakadonui walega ke gadrevi vakakina na nodra kerekere mai o ira na veiteki me baleta tiko na tauyavu vou ni dua na valenivolavola ni ivola ni kawa.

## **Tauyavu se Tokitaki e dua na Valenivolavola ni iVola ni Kawa**

Na ivakamacala me baleta tiko na nodratou kerea yani na mataveiliutaki ni iteki me tauyavu vou e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa se tokitaki e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa sa tauyavu oti tu ka sa toqai tu ena *iDusidusi ni Lotu, iVola 2*, wase 9, ena tabana 290.

Na veituvatuva yadua kece sara me na vakayacora o daunivakasala mai na matabose e cake ena kena tauyavu e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa era sa toqai tu ena jata ena mua ni idusidusi oqo. Me baleta na ikuri ni ivakamacala ni ivola ni kawa, mo ni veitaratara ga yani kivei daunivakasala ni ivola ni kawa. Me baleta na ivakamacala ena kena qaravi e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa, raica na *Family History Center Operations Guide* (34051).

## **iDusidusi Vakamatabete Me Baleti Ira na Lewenilotu Era Sa Lesi Tiko ena Cakacaka ni iVola ni Kawa**

O koya na daunivakasala mai na matabose e cake kei ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu era na dau bese se veivosaki ena veivula se ena veigauna ga e gadrevi kina vata kei ira na vakalesilesi era veiliutaki tiko kina. Ena so na vanua, ena vuku ni kena yawa, sa rawa vei ira na iliuliu ni matebete me ra veitaratara ena talevoni se ena sala tale eso ni veitaratara, me vaka ena i-meli. Ena veivosaki se veitaratara vakaoqo, sa rawa vei ira era cakacaka tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa me ra ripotetaka yani na nodra cakacaka ka tauri ivakasala mai vei ira na nodra iliuliu.

Sa itavi nei koya na daunivakasala mai na matabose e cake kei ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra kerea na nodra ripote o ira na cakacaka tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa me baleta na toso tiko ni nodra cakacaka era sa lesi kina kei na veitavi yadua tale eso. Sa qai nodra itavi na iliuliu oqo me ra ripotetaka yani ki na mataveiliutaki ni iteki se matabisopi ena bese ni komiti e cake ni matabete kei na matabose ni tabanalevu ena iteki kei na tabanalevu. Na soli ripote vakaoqo sa dau yaco me dua na gauna talei vei ira na iliuliu ni matabete kei ira na cakacaka tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa me ra dau veiwasei ka raica matua tiko na toso ni cakacaka ni ivola ni kawa.

# iTavi Vakaveiliutaki me Baleta na iVola ni Kawa

iTutu	Ena cakava na veika oqo:
Mataveiliutaki ni iWasewase se dua na lewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu sa lesi	<p><b>Ena raica raraba tiko na veicakacaka kece ni valetabu kei na ivola ni kawa ena iwasewase:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakavulica na ivakavuvuli vakaivunau ni cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Vakavulici ira na iliuliu me baleta na nodra ilesilesi ni cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Kaciva ka vakatikora e dua se rua na daunivakasala ni ivola ni kawa me veivuke ena kena raici raraba tiko na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena iwasewase.</li> </ul>
Daunivakasala ni ivola ni kawa ena iwasewase	<p><b>Veivuke ena kena raici raraba na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena iwasewase:</b></p> <p><b>Ripote</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ena ripote o koya ki na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu se Mataveiliutaki ni iWasewase.</li> <li>• Ena dau soli itukutuku kivei ira na veiliutaki ena iwasewase me baleta na veiliutaki kei na ituvatuva ni Tabacakacaka ni Valetabu kei na iTukutuku Makawa ni Lotu.</li> <li>• Soli itukutuku ki na tabacakacaka me baleta na gagadre kei na veitaviqaravi ni ivola ni kawa ka cakacaka vata kei na tabacakacaka me rawati kina na ivurevure eso e gadrevi.</li> </ul> <p><b>Veivakavulici</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ena veivakavulici vei ira na iliuliu ni iteki kei ira na vakailesilesi tale eso ena veiteki kei na veitabanalevu ena nodratou veidusimaki kei na veivakadonui na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu se Mataveiliutaki ni iWasewase.</li> </ul> <p><b>Raica raraba na kena tokoni na ivola ni kawa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Raica raraba na kena tokoni na ivola ni kawa kei ira na daukaulotu me baleta na ivola ni kawa ena iwasewase ena ruku ni veiliutaki ni Tabacakacaka ni Valetabu kei na iTukutuku Makawa ni Lotu, ena nodratou veivakadonui na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu se na Mataveiliutaki ni iWasewase.</li> </ul>
Mataveiliutaki ni iteki	<p><b>Raica raraba na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena iteki:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lesia e dua se rua na lewe ni matabose e cake me daunivakasala mai na matabose e cake me veivuke ki na kena raici raraba na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Me na dau vakatulewa ena nona vakaitavitaki koya na iteki ena cakacaka ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.</li> <li>• Me na dau vakatulewa ena nona vakaitavitaki koya na iteki ena kena kerei me dua na valenivolavola ni ivola ni kawa.</li> </ul> <p><b>Vakayaloqataki ira na lewenilotu</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra vakaitavitaki ira ki na cakacaka oqo ena nodra wasea na nodra ivakadinadina kei na veika era sotava ka me dau raica matua na kena dau vakavulici tikoga ena veibose ni tabanalevu kei na iteki na vunau, ivakavuvuli, kei na veivakalougatataki e sema ki na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra vakavakarau ki na nodra ciqoma na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu sa baleti ira sara ga.</li> <li>• Vakayaloqataki ira na lewenilotu me ra kunei ira na wekadra era sa mate ka vakarautaka na cakacakatabu vakalotu ni valetabu sa baleti ira.</li> <li>• Vakayaloqataki ira na lewenilotu me ra dau curuma vakawasoma na valetabu ena kena veigauna donu.</li> </ul>
Daunivakasala mai na matabose e cake	<p><b>Veivuke ena kena raici raraba na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena loma ni iteki, ena ruku ni nodratou veiliutaki na mataveiliutaki ni iteki:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Raica ni sa vakarautaki oti tu ena iteki na ivurevure e gadrevi mai vei ira na tabanalevu me ra vukei kina o ira na lewenilotu me baleta na nodra cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> </ul>

**Veivakavulici**

- iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.
- Me kila vakavinaka tu na veicakacaka e baleta na valetabu kei na ivola ni kawa ka dau vukei iratou na mataveiliutaki ni iteki ka vakasalataki ira na iliuliu kei na lewenilotu tale eso ena cakacaka ogo. Sa rawa vua me lesia e dua na daunivolakawa me na vukei koya ena kena vakarautaki na vuli ni ivola ni kawa.
- Vakasalataki ira na veiliuliu ni ilawalawa ni bete levu kei na kuoramu ni italatala qase me baleta na nodra dui itavi ni ivola ni kawa ka raica me sa tuvanaki tu vakavinaka na iteki, tabanalevu, kei na veikuoramu me ra vakayacora na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.

**Ripote**

- Me na dau veivosaki vakawasoma kei iratou na mataveiliutaki ni iteki me vakaraitaka kina na nona ripote me baleta na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ka me na vakasalataki talega mai kina.

**Raica raraba na na kena vakamatatataki na parokaramu ni ivola ni kawa**

- Raica raraba na kena cicivaki tiko na valenivolavola ni ivola ni kawa vata kei na parokaramu ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.
- Vakaturutaka na gauna donu me na vakaitavitaki koya kina na iteki ena parokaramu ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.
- Vakaturutaka na kena tauyavutaki kei na tokitaki e dua na valenivolavola ni ivola ni kawa, ena gauna e gadrevi kina.
- Vakaturutaka na yaca eso me ra kacivi me ra dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa, dairekita ni cakacaka ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale, kei ira na vakaillesilesi ni lavelavetaki.

**Tekivutaka na lavetaki ni itukutuku ni matavuvale:**

- Vakaturutaka e dua me na taura na itutu ni dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki. Ena ruku ni nodratou veiliutaki na mataveiliutaki ni iteki, sa itavi nei daunivakasala mai na matabose e cake, kevaka sa lesi, me na kaciva ka vakatikora e dua me dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki.
- Kere ivakasala mai vei koya na dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki kevaka e gadrevi me dua na ivukevuke ni dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.
- Cakacaka vata kei koya na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra laurai o ira na lewenilotu e rawa me ra na ivukevuke ni dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale (ke gadrevi) vata kei ira me ra vakaillesilesi ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale. Ena ruku ni nodratou veiliutaki na mataveiliutaki ni iteki, kevaka sa lesi, ena kaciva ka vakatikora e dua me ivukevuke ni dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale vata kei ira na vakaillesilesi ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.
- Raica me ra kila vakavinaka na nodra itavi ka vakavulici me ra vakayacora vagumatua na nodra ilesilesi o ira na dairekita ni lavetaki ni itukutuku, ivukevuke ni dairekita, kei ira na kena ivakalesilesi.

**Tauyavutaka na valenivolavola ni ivola ni kawa:**

- Cakacaka vata kei koya na manidia ni iyau qaqa me raici kina na vanua me na tauyavu kina na valenivolavola ni ivola ni kawa ka kerea talega na kena rawa ni vakayacori eso na veisau ena valenivolavola me baleta na veika vakalivaliva kei na iyaya e gadrevi kina.
- Vakaturutaka na yaca eso ni lewenilotu e rawa ni ra kacivi me ra dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa. Ena ruku ni nodratou veiliutaki na mataveiliutaki ni iteki, ke sa lesi, ena kacivi ka vakatikori ira na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa.
- Kere ivakasala mai vei koya na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa ke sa gadrevi me ra kacivi eso na ivukevuke ni dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa.
- Cakacaka vata kei ira na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa kei koya na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu me ra laurai o ira na lewenilotu eso me ra taura na itutu ni ivukevuke ni dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa (kevaka e gadrevi). Sa itavi nei koya na daunivakasala mai na matabose e cake, ena gauna sa lesi kina, me na kaciva ka vakatikora eso na ivukevuke ni dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lesia eso mai na tabanalevu me ra vakayacora eso na itavi me rawa kina vei daunivolakawa me tosoya kina na cakacaka ni valenivolavola ni ivola ni kawa. Sa rawa vei ira na lewenivanua me ra cakacaka vakavolodia, ena veivakadonui nei daunivakasala mai na matabose e cake.</li> <li>• Raica me ra kila vakavinaka o ira na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa kei ira na kena ivakalesilesi na nodra itavi ka me ra vakavulici me ra vakayacora vakadodonu na nodra ilesilesi.</li> <li>• Veivakasalataki vei ira na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa me ra vukei me ra tauyavutaka e dua na ituvatuva vakailavo vakayabaki ka raica me na dau cau tiko vakailavo na iteki ena veiyabaki ki na valenivolavola ni ivola ni kawa ena iteki.</li> <li>• Raicalesu na veika vakavika ni valenivolavola ni ivola ni kawa ka cakacaka vata kei dairekita me vakadodonutaki kina na lawatu ni cakacaka kei na vakayagataki vakavuku ni ilavo.</li> </ul>
Matabisopi	<p><b>Raica raraba na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena tabanalevu:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kaciva ka vakatikora eso na daunivolakawa me na veiqaravi kina vakavinaka na tabanalevu ena nona ilesilesi.</li> <li>• Vakasalataki ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu (se dua sa lesi mai na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kevaka e sega ni dua na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu), na komiti e cake ni matabete, vata kei na matabose ni tabanalevu me solia kina na yacadra na veimatavuvale kei na tamata yadua ena rawa ni veitaratara kina kivei ira o daunivolakawa.</li> <li>• Raica ni ra sa sikovi o ira na lewenilotu vou mai vei koya na daunivolakawa me ra vukei ena nodra kunei ira na nodra qase e liu era sa mate ka me ra vakayacora na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu.</li> </ul> <p><b>Vakayaloqagataki ira na lewenilotu</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra vakaitavitaki ira ena cakacaka oqo ena nona wasea na nona ivakadinadina kei na veika sa sotava ka raica me vakatavulici ena veisoqoni ni tabanalevu na vunau, ivakavuvuli, kei na veivakalougatataki e semati tiko ki na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra ciqoma na nodra dui cakacakatabu vakalotu.</li> <li>• Vakayaloqagataki ira na lewenilotu me ra kunei ira na wekadra era sa mate ka vakayacora na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu ena vukudra.</li> </ul>
iLiuliu ni ilawalawa ni bete levu (se dua sa lesi mai na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase ke sega ni tiko kina e dua na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu)	<p><b>E vakacokotaka na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa ena tabanalevu:</b></p> <p><b>E raica na nodra cakacaka na daunivolakawa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Vakaturutaka e dua se rua na lewenilotu e rawa ni ratou kaciva ka vakatikora na matabisopi me rau daunivolakawa.</li> <li>• Raica ni sa rauta vakavinaka na iwiliwili ni daunivolakawa era kacivi me veiganiti kaya kei na gagadre ni tabanalevu, oka kina o ira era sa gadrevi me ra cakacakataka na ilesilesi ni tabanalevu ena kena tokoni tiko na valenivolavola ni ivola ni kawa ena iteki (e gadrevi kina).</li> <li>• Liutaka na kena boseri na cakacaka ni ivola ni kawa ena bese ni komiti e cake ni matabete vata kei na matabose ni tabanalevu, ena ruku ni veiliutaki nei bisopi, me na solia kina na yacadra na tamata yadua kei na veimatavuvale me na laki cakacaka vata kina kei ira yadua o daunivolakawa.</li> <li>• Vukei ira na daunivolakawa me ra vakayacora vakavinaka sara na nodra ilesilesi.</li> </ul> <p><b>Vakatututaki ira na lewenilotu eso me ra qarava na ilesilesi ni kena lavetaki na itukutuku</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakaturutaki ira na tamata eso me ra taura na ilesilesi ni dau lavetaki itukutuku ni matavuvale ena veiteki e dau vakayacora na lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.</li> </ul> <p><b>Ripote</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Solia na ripote me baleta na cakacaka ni itaviqaravi ni valetabu kei na ivola ni kawa (oka kina na ripote ni nodra cakacaka vata kei ira na lewenilotu na daunivolakawa yadua) ena gauna ni veivakatarogi ni matabete kei na bese ni komiti e cake ni matabete kei na matabose ni tabanalevu ka me vakasalataki talega maivei bisopi.</li> </ul>

<p>Veiliutaki ni iliuliu ni ilawalawa ni bete levu kei na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase</p>	<p><b>Vakayaloqaqataka ena loma ni ilawalawa se na kuoramu na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> <li>• Raica ni ra sa dau vakavulici vakavuqa ena soqoni ni matabete na vunau, ivakavuvuli, kei na veivakalougatataki e sema tiko ki na nodra vakabulai na mate.</li> <li>• Vakayaloqaqataka ira na lewenilotu me ra kunei ira na nodra qase e liu era sa mate ka vakayacora na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu ena vukudra.</li> <li>• Sa rawa me tauyavutaka e dua na komiti ni valetabu kei na ivola ni kawa ena loma ni ilawalawa se kuoramu me vukea na kena vakatataki cake na cakacaka ni valetabu kei na ivola ni kawa.</li> </ul>
<p>Daunivolakawa</p>	<p><b>Vakarautaka ki na lewenilotu yadua me ra vukei ena cakacaka ni ivola ni kawa:</b></p> <p><b>Cakacaka vata kei ira na lewenilotu era sa tekivutaka tiko se sa tomana tiko na nodra cakacaka ni ivola ni kawa.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sikovi ira na lewenilotu yadua kei na matavuvale ena loma ni tabanalevu ena kena gauna donu, me rawa kina ni na laki vukei taucoko sara na lewenilotu ena tabanalevu me baleta na nodra ivola ni kawa.</li> <li>• Cakacaka vagumatua vei ira na lewenilotu yadua kei na veimatavuvale e a solia mai na yacadra na komiti e cake ni matabete se na matabose ni tabanalevu, ka a vakaraitaka mai o iliuliu ni ilawalawa ni bete levu.</li> <li>• Sikovi ira na lewenilotu ena nodra dui vale, ena gauna sa gadrevi kina.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra kunei ira na nodra qase e liu ka raica me na laki vakayacori sara na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu ena vukudra.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu e sega tu na nodra kompiuta se ra sega ni dau taleitaka na vakayagataka na kompiuta me ra vakarautaka na itukutuku eso ni matavuvale me baleta na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu.</li> <li>• Veivosaki vata kei ira na lewenilotu vou ni oti toka ga na nodra papitaiso me na vakamacalataka kina vakamatata na uto ni vunau me baleta na nodra vakabulai na mate kei na nodra muataki na lewenilotu vou oqo me ra tekivuna na cakacaka ni ivola ni kawa kei na valetabu.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu vou me ra kunei ira na nodra qase e liu era sa mate ka vakarautaka na yaca ni nodra qase e liu ki na cakacakatabu vakalotu ni valetabu.</li> <li>• Tomani ira vakaveitokani na lewenilotu vou, ena gauna e gadrevi kina, ena nodra laki curuma na valetabu me ra laki papitaisotaki ka vakadeitaki ena vukudra na nodra qase e liu.</li> </ul> <p><b>Veivakavulici</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> <li>• Veivakavulici ena kalasi ni ivola ni kawa ena gauna ni Matawilivola ni Sigatabu, ena gauna e lesi koya kina o iratou na matabisopi.</li> <li>• Vakarautaka na vuli me baleta na ivola ni kawa, kevaka sa lesi koya o daunivakasala mai na matabose e cake ena nodratou veivakasalataki na matabisopi se iliuliu ni ilawalawa ni bete levu.</li> </ul> <p><b>Veiqaravi ena valenivolavola ni ivola ni kawa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Veiqaravi ena valenivolavola ni ivola ni kawa, ena gauna sa lesi kina, kevaka sa lesi na tabanalevu o ya me na tokona na valenivolavola ni ivola ni kawa.</li> </ul>
<p>Dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa</p>	<p><b>Liutaka na valenivolavola ni ivola ni kawa:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sa nona itavi me na raica na cakacaka ni veiqaravi ni valenivolavola ni ivola ni kawa.</li> <li>• Raica me vakamuri vakadodonu na lawatu ni Lotu kei na kena ivakarau.</li> <li>• Liutaki ira na vakaillesilesi era cakacaka tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa ka lesia vei ira na nodra dui itavi kei na cakacaka.</li> <li>• Raica na nodra vakavulici o ira era cakacaka tiko ena valenivolavola me rawa ni ra veivuke kina kivei ira na lewenilotu era dau vakayagataka na veigacagaca ni veiqaravi e tiko ena valenivolavola ka veivukei kivei ira yadua na tamata ena kena vakarautaki na nodra qase e liu ki na nodra cakacakatabu vakalotu ni valetabu.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>

iVukevuke ni dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa	<p><b>Vukei koya na dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa ena gauna e gadrevi kina:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakayacora na veicakacaka vakaveiliutaki e lesi koya kina o dairekita.</li> <li>• Vakayacora na cakacaka taucoko nei dairekita ena gauna e sega ni tiko kina o dairekita.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>
O ira na daunivolakawa era cakacaka tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa	<p><b>Veiqaravi vakacakacaka ena valenivolavola ni ivola ni kawa:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vukei ira na lewenilotu kei ira na lewenivanua me ra dau vakayagataka na ivurevure ni veiqaravi e tiko ena valenivolavola ni ivola ni kawa me ra kunei ira kina na nodra qase e liu era sa mate.</li> <li>• Vukei ira na lewenilotu me ra vakayagataka na ivurevure ni veiqaravi ni FamilySearch me laurai ka vakarautaki kina na veicakacakatabu vakalotu ni valetabu e gadrevi me vakayacori me baleti ira na nodra qase e liu era sa mate.</li> <li>• Vakayacora na veicakacaka eso me baleta na valenivolavola ni ivola ni kawa e lesia mai o dairekita ni valenivolavola ni ivola ni kawa.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>
Dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki	<p><b>Ena liutaka na kena lavetaki na itukutuku ni matavuvale:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakavulica ka tokoni ira na daulavetaka na itukutuku ni matavuvale.</li> <li>• Vakarautaka kivei ira na vakaillesilesi ni lavetaki ni itukutuku ena ivurevure ni veiqaravi ena Lotu, na veika me vaka na parokaramu ni initaneti, iyaya ni cakacaka, kei na iyaya ni veiqaravi.</li> <li>• Kerea ka veisoliyaka na veitukutuku me na lavetaki.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>
iVukevuke ni dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki	<p><b>Vukei koya na dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale ena iteki ena gauna e gadrevi kina:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakayacora na itavi vakaveiliutaki e lesia mai o dairekita.</li> <li>• Vakacokotaka na cakacaka ni lavetaki ni itukutuku ena tabanalevu kei na tabana ka levu tiko na nodra iwiliwili ni vakaillesilesi ni lavetaki ni itukutuku.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>
Vakaillesilesi ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale	<p><b>Vakayacora na cakacaka ni kena lavetaki na itukutuku ni matavuvale:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vakayacora na veicakacaka ni kena lavetaki na itukutuku ni matavuvale.</li> <li>• Cakacaka ena ruku ni nona veiliutaki o dairekita ni lavetaki ni itukutuku ni matavuvale.</li> <li>• iVakaraitaki vinaka ena cakacaka ni ivola ni kawa.</li> </ul>

© 2007 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika. Vakadonui me Vakavalagi: 5/07. Vakadonui me vakadewa: 05/07.  
Na FamilySearch e ivakatakilakila vakalawa ni Intellectual Reserve, Inc.

NA LOTU I  
**JISU KARISITO**  
 NI YALODODONU  
 EDAIDAI

